

Viite	Lausuntopyyntö hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
Diaarinro	2070/01.01/2017
Lausunnonantaja	Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinninneuvottelukunta ottaa yksityiskohtaisesti kantaa vain oman asiantuntemusalueensa eläinten osalta. Kuitenkin lain kokonaisuudesta voi todeta, ettei se ei ole kovin moderni ja edistyksellinen. Lakiluonnoksessa on isoja puutteita sekä seura- ja harrastuseläinten että muiden eläinten osalta.

1 § Lain tarkoitus

Neuvottelukunnan mielestä lain tarkoitusta määriteltäessä eläimen hyvinvoinnin edistämisen lisäksi pitäisi myös pitää huolta siitä, että eläimen hyvinvointi ON hyvällä tasolla. Neuvottelukunta katsoo, että eläimen itseisarvon kirjaaminen perusteluiden ohella myös lakitekstiin olisi johdonmukaista.

5 § Määritelmät

Neuvottelukunta ehdottaa, että määritelmiin lisätään eläimen kärsimyksen määritelmä.

Neuvottelukunta toivoo tarkennusta eläimen pysyvän pitopaikan määritelmään. Määrittely 'pääosan ajasta' on liian laava ja altis tulkinnoille.

6 § Lain yleiset periaatteet

Olisi hyvä lisätä, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi esim. tieteellisen tiedon puuttuessa.

8-10 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Neuvottelukunta kiittää lakiluonnokseen sisältyvistä luetteloista sallittavista tuotantoeläinlajeista sekä sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallittavista lajeista.

Neuvottelukunta huomauttaa, että 8 § 3. momentissa kyseessä olevien eläinyksilöiden lisääntyminen pitäisi estää.

Liite I

Neuvottelukunta suhtautuu kriittisesti eläinten käyttöön kiertävissä sirkuksissa. Hyvin hoidetuillakin eläimillä on riski hyvinvoinnin alenemiseen sirkusoloissa. Useissa Euroopan maissa on jo kielletty villieläimet sirkuksissa. Riski hyvinvoinnin alenemiselle realisoituu erityisesti kiertävissä sirkuksissa, joissa olosuhteita voi olla mahdotonta järjestää eläimille riittävän hyväksi.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Neuvottelukunta kiittää ikärajojen määrittelystä ja ehdottaa, että ensimmäisen momentin viimeiseen virkkeeseen lisätään 'Vastuu eläimen pidosta JA HOIDOSTA kuuluu kuitenkin...'. Neuvottelukunnan mielestä alaikäinen ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista.

12 § Eläinten kohtelu

Neuvottelukunta painottaa, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa pitäisi hyödyntää eläimen lajityypillistä käyttäytymistä. Lain perusteluissa voidaan mainita myös toivotun käyttäytymisen positiivinen vahvistaminen.

Jos eläin saa jälkeläisiä, vieroitus pitäisi hoitaa siten ja siinä iässä, että emon ja jälkeläisten hyvinvoinnille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Emolle on annettava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltä, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta olennaista.

Neuvottelukunta kiittää vaatimuksesta totuttaa eläimet pito-olosuhteisiin.

13 § Kielletty kohtelu

Neuvottelukunta näkee hyväksi, että eläinten turkin värjääminen ja muut vastaavat eläimen itseisarvoa rikkovat toimenpiteet kielletään.

Sellaisessa harrastustoiminnassa, jossa kohde-eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille aiheutuu tai on vaara aiheutua merkittävää haittaa, tulee kohde-eläimen terveyteen ja hyvinvointiin kiinnittää huomiota ja pyrkiä korvaamaan ainakin suurimmassa vaarassa olevat elävät kohde-eläimet jollain muulla vaihtoehdolla.

Sekä paimenkoirat että metsästyskoirat aiheuttavat kohde-eläimissä pelkoa, minkä vuoksi koirat saavat ne liikkeelle ja reagoimaan tilanteeseen. Neuvottelukunta toivoo, että testitilanteita varten kehitetään rodunomaisia taipumuksia testaavia testejä, joihin ei tarvita eläviä kohde-eläimiä.

Kohde-eläinten hyvinvointiin, lepoaikoihin ja pito-olosuhteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Koirien rodunomaisia taipumuksia ei tule testata elävillä kohde-eläimillä, ellei se ole ehdottoman välttämätöntä. Koiran ja kohde-eläimen joutuminen suoraan fyysiseen kontaktiin on estettävä. Kaikkiin sellaisiin harjoituksiin, testeihin ja kokeisiin, joissa kohde-eläimelle voi aiheutua fyysisistä tai psyykkistä haittaa, on suhtauduttava kriittisesti, ja haitat on pyrittävä ennakoimaan ja estämään.

Neuvottelukunnan mielestä on perusteltua edellyttää valvovan eläinlääkärin läsnäoloa myös harrasteen/lajin harjoituksissa, mikäli niissä aiheutuu merkittävää haittaa eläinten hyvinvoinnille. Lain on määrättävä siitä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Jokaisesta kilpailusta ja kokeesta tulee ilmoittaa erikseen. Kohde-eläimille on myös lailla taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä niin laadukasta, että eläimen kokonaisyhyvinvoinnin voidaan ajatella olevan hyvällä tasolla.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa kiellettäisiin

Neuvottelukunta kiittää.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Neuvottelukunnan kannan mukaan sellaisten eläinten näytteillä pitäminen, kilpailuttaminen ja myyminen, joille on tehty pykälässä kielletty toimenpide, on kiellettävä. Asiaa ei tule jättää asetustasolle.

Mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Pykälän perusteluihin toivotaan lisättävän, ettei koirien kannuskynsiä/kannusvarpaita saa poistaa rutiininomaisesti.

Harkittaessa esimerkiksi uroskoiran kastraatiota on huomioitava, että astumiskäyttäytyminen kuuluu uroskoiran normaaliin lajinmukaiseen käyttäytymiseen. Lajinmukaisen käyttäytymisen estäminen kastroimalla silloin, kun kyseessä ei ole varsinainen ongelmakäyttäytyminen eikä hallitsemattoman lisääntymisen riskiä ole, ei ole perusteltua.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Neuvottelukunta kiittää siitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä.

Valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevydestä.

18 § Välineet, laitteet ja aineet

Neuvottelukunta kiittää huolellisuusvelvoitteesta.

19 § Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälän 19 ensimmäinen momentti on neuvottelukunnan mielestä muotoiltava siten, että erikseen mainitut kielletyt välineet ovat esimerkkejä eivätkä kattava lista. Neuvottelukunta ehdottaa momenttiin lisättäväksi, että ko. laitteita ovat ESIMERKIKSI [jne...]. Viranomaisella tulee olla valta tulkita, mitkä muut välineet kuuluvat 18 §:ssä tarkoitettuihin tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttaviin välineisiin ja laitteisiin myös ilman valtioneuvoston tarkentavaa asetusta.

Neuvottelukunta ehdottaa niin ikään lisättäväksi pykälään 19, että kiellettyjen välineiden ja laitteiden markkinointi, myynti tai muu luovutus on kielletty.

21 § Hoidon yleiset vaatimukset

Olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä leikki muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista ja sanoo muun muassa näin:

”Leikkikäyttäytymisen merkitys nisäkäs- ja lintulajien nuorille eläimille on suuri. Ne harjoittavat aikuisena eläimenä tarvittavia käyttäytymistaitoja, kuten pakenemista ja muita liikkumisen taitoja ja sosiaalista käyttäytymistä.”

Lisäksi olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin on lisättävä ruokailukäyttäytyminen ja ympäristön tutkimiseen liittyvä käyttäytyminen sekä poikivien eläinten lisääntymiskäyttäytyminen, kuten pesänrakennuskäyttäytyminen. Perusteluihin toivotaan lisättävän maininta ”jälkeläisten hoitotarpeen tyydyttäminen niillä lajeilla, joiden hyvinvoinnille se on olennaista”.

Neuvottelukunta kiittää vaatimuksesta eläinten sairastumisen ennaltaehkäisemiseksi. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläintä ei voida pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläimen pito kyseisessä käyttötarkoituksessa ole hyväksyttävää.

Pykälän 3 momentissa käsitellään toisiinsa vihamielisesti suhtautuvia eläimiä. Pykälässä ja sen perusteluissa olisi määrättävä myös sellaisten eläinlajien pitämisestä toisistaan erillisissä tiloissa, jotka lähtökohtaisesti suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai peläten.

Neuvottelukunta ehdottaa pykälään lisättäväksi maininnan, että jos eläimillä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita hyvinvoinnin heikosta tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja poistettava.

22 § Ruokinta ja juotto

Neuvottelukunnan mielestä jatkuva juomaveden saanti on turvattava lailla kaikille eläimille.

Ruokintaan liittyvässä asetuksessa tulee kiinnittää huomiota elävien eläinten käyttämiseen toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Sekä saalistavan että saalistavan eläimen hyvinvointiin tulee kiinnittää yhtä lailla huomiota.

23§ Hyvinvoinnin tarkastaminen

Neuvottelukunta pyytää lainsäätäjää kiinnittämään huomiota siihen, että pykälän 23 toisen momentin tämänhetkinen muotoilu voi johtaa väärinkäsitykseen eläimistä, joiden vointia ei tarvitsisi päivittäin tarkistaa.

26§ Eläinjalostus

Neuvottelukunta katsoo, että eläinten hyvinvointilain ja -asetusten olisi lisättävä painetta koti- ja ulkomaisia rotujärjestöjä kohtaan ääripäiden jalostuksen suitsimiseksi ja hyvinvointiongelmien ehkäisemiseksi.

Neuvottelukunnan mielestä viranomaisrekisteri eläimille tehdyistä toimenpiteistä (kuten keisarinleikkaukset) olisi perustettava pikimmiten. Jos eläinlääkärin on ilmoitettava toimenpiteestä rekisteriin, se on kirjattava lakiin uutena velvoitteena. Velvoitteen raportoida eläinten hyvinvointiin ja jalostukseen vaikuttavista toimenpiteistä voisi kirjata lakiin eläinlääkärin toiminnanharjoittamisesta. Lain kuolleen kirjaimen syntymisen välttämiseksi olisi kuitenkin määriteltävä tarkkaan, mistä syystä esimerkiksi keisarinleikkaus on tehty, ja vaikuttaako se eläimen jalostuskelpoisuuteen. Jalostuskelpoisuuteen vaikuttaisi ainoastaan sellainen rotuominaisuus, joka on synnä leikkaukseen ja joka on omiaan heikentämään eläimen hyvinvointia. Tällainen muutos laissa eläinlääkärien ammatinharjoittamisesta auttaisi saavuttamaan eläinsuojelulaissa asetetut tavoitteet eläinjalostuksesta.

Jalostuspykälään 26 tai sen perusteluihin on neuvottelukunnan mielestä tarpeen lisätä esimerkinomainen kuvaus kielletystä jalostuksesta, esimerkiksi: Jos rodulle on olemassa geenitesti johonkin rodulle tyypilliseen resessiiviseen vakavaan sairauteen, niin testaamattoman yksilön saa yhdistää vain geneettisesti terveen yksilön kanssa.

Perusteluna on, että tällä ehkäistäisiin useiden eläimille suurta hyvinvointihaittaa aiheuttavien perinnöllisten vikojen ilmenemistä. Kasvattajat eivät voisi tarkoituksella vältellä geenitestejä voidakseen risteyttää haluamansa yksilöt niiden pentujen hyvinvoinnin kustannuksella, jotka sitten saisivat resessiivisen geenin molemmilta vanhemmilta ja kuolisivat tai vammautuisivat. Edellä mainitusta riippumatta geenitestien käyttäminen geneettisesti pienissä kannoissa ei kuitenkaan saa johtaa geneettisen vaihtelun kohtuuttomaan vähentymiseen ja siten perimän kaventumiseen entisestään. Kotieläinroduilla ja muilla ihmisen hoidossa pidettävillä eläinkannoilla tulisi huolehtia kannan riittävästä geneettisestä koosta sairauksien lisääntymisen ja elinvoiman heikkenemisen estämiseksi ja mahdollistaa niihin tuleva ulkopuolinen geenivirta.

Myös muiden kuin nisäkkäiden kasvattajalla/tuottajalla on oltava keinot ja suunnitelma hallitsemattoman lisääntymisen varalta.

Neuvottelukunta toivoo täsmennystä pykälässä mainitulle 'hyvinvoinnin heikentymiselle' tai 'haitalle'. Perustelumuiustiossa tämä on neuvottelukunnan mielestä asianmukaisesti selitetty.

Tällä hetkellä lakipykälässä mainitaan, ettei jalostuksessa saa käyttää eläintä, jos se heikentää jälkeläisten hyvinvointia ja siitä aiheutuu merkittävää haittaa. Neuvottelukunta ehdottaa, että lakitekstiin lisätään perustelumuiustiossa kohta, jossa todetaan, että 'jalostukseen ei saa käyttää yhdistelmää, joka on omiaan periyttämään jälkeläisille hyvinvointiongelmia, sairauksia tai muita ominaisuuksia, jotka aiheuttavat sen, ettei eläimellä ole normaalin yksilön tasoista toimintakykyä'. Jälkeläisten hyvinvoinnin heikkenemisen kieltolaisissa ei riitä, koska tilanne voi eläimen hyvinvoinnin kannalta olla kestävä jo silloin, jos sen hyvinvointi on yhtä heikko kuin sen vanhemmilla – tällöinkin käyttö jalostuksessa olisi kiellettävä.

Neuvottelukunta toivoo tarkennusta pykälän 26 muotoiluun kohdassa, jossa puhutaan yhden geenin aiheuttamista sairauksista. Useat sairaudet ovat monen eri geenin yhdessä aiheuttamia. Tällöin sen todentaminen, mikä yksilö sairautta periyttää ja mikä ei, on käytännössä mahdotonta.

Neuvottelukunta katsoo, että lakiin olisi kirjattava kieltä käydä kauppaa vastoin jalostuspykälää 26 tuotetuilla eläimillä. Kaavailussa seura- ja harrastuseläinten positiivilistassakin on ajatuksena, ettei listalla olevia eläimiä saisi enää myydä, vaan omistaja saisi ainoastaan pitää eläimen sen loppuelämän ajan. Näiden eläinten myyntiä ei välttämättä tarvitsisi kieltää, vaan vain rajoittaa ja vaatia pätevyys eläinten pitäjiltä.

Pykälän 26 vastaisesti tuotettua eläintä ei saisi vastikkeellisesti luovuttaa eteenpäin, vaan eläin joko pysyisi omistajallaan loppuun asti, tai omistaja luovuttaisi eläimen vastikkeetta eteenpäin tekstissä mainitut kriteerit omaavalle taholle. Samalla tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tällaisen eläimen vastaanottajalla on kyky ja tarvittava osaaminen kyseisestä eläimestä huolehtimiseen sen mahdollisine geneettisistä vioista johtuvine haittoineen.

Neuvottelukunta ehdottaa, että eläinten kloonaminen kiellettäisiin. Kloonamisen kiellon voisi mainita lain perusteluissa.

Lainkohdassa, jossa puhutaan sukusiitoksesta, olisi asetettava jokin raja sukusiitosasteelle. Serkusparitusta läheisempi paritus olisi neuvottelukunnan mukaan kiellettävä nisäkkäillä. Pakkoastuttaminen olisi niin ikään kiellettävä. Kielto koskisi vain astuttamista, ei siementämistä.

27 § Löytöeläimet

Löytöeläinten säilytysaikaa ehdotetaan luonnoksessa lyhennettäväksi 15 vrk:sta 10 vrk:een. Säilytysajan lyhentäminen voisi olla hyväksyttävissä, mikäli samalla säädettäisiin kissoille ja koirille pakollinen tunnistusmerkintä, sillä tunnistusmerkintä nopeuttaa omistajan löytymistä. Ilman pakollista

tunnistusmerkintää säilytysajan lyhentämistä ei kuitenkaan voida hyväksyä, ja säilytysaika tulee pitää 15 vrk:ssa. Erityisesti maaseudulla pitkien välimatkojen ja lemmikkieläinten vapaana pidon (kissat) vuoksi kymmenen vuorokauden säilytysaika voi jäädä liian lyhyeksi.

Neuvottelukunta kiittää löytöeläinten kuljetussäännöksestä, tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuudesta, löytöeläinten tilastointivelvoitteesta ja velvoitteesta julkaista tieto löydetystä eläimestä.

Pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroitava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista.

Maakunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on laadukasta. Eläinhoitolatoimintaan tulisi suunnata enemmän resursseja.

Käytännön ongelmaksi on noussut se, että joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen, kuin jos eläimelle etsittäisi uusi koti. Tämä käytäntö pitäisi uudella eläinsuojelulailla ennaltaehkäistä.

28§ Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Neuvottelukunnan mielestä on hyvä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltoa on laajennettu koskemaan kaikkia selkärankaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.

7 §, 29 § ja 60 §: Sairaana tai vahingoittuneen eläimen auttaminen sekä avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Neuvottelukunta katsoo, että laissa olisi säädettävä velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja/tai hallitsemattomista kissapopulaatioista.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Neuvottelukunta kiittää eläinten pitäjän pätevyysvaatimuksesta tehtävänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selkeästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.

32 § Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Pykälään olisi lisättävä, että eläintiloihin, joissa pidetään eläimiä ammattimaisesti, tulee asentaa palohälytysjärjestelmä, joka antaa automaattisen ilmoituksen vähintään tilan vastuuhenkilölle. Tulipalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota kaikin tavoin, kuten laitteistojen tarkistuksin ja aktiivisella neuvonnalla. Suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

Pykälät 34 § - 37 §

Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi pykäliin tulee kirjata seuraavat asiat:

- Eläimillä tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa (lajeilla, jotka viettävät aikaansa lattialla) sekä mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyypillinen nukkumapaikka. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää.
- Mikäli eläimen lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu pesä tai piilopaikka, on eläimellä oltava mahdollisuus sellaiseen pitopaikkaan.
- Laumassa luontaisesti eläviä eläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu.
- Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.
- Pitopaikan tulee mahdollistaa se, että kaikilla ryhmässä elävillä eläimillä on mahdollisuus turvallisesti samanaikaisesti toteuttaa sellaista käyttäytymistä, mitä ne lajityypillisesti toteuttavat samanaikaisesti.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus noudattaa luonnollista vuorokausirytmää.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon joko ulkoilun, riittävän ikkunapinta-alan tai muun järjestelyn avulla.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Etenkin seura- tai harrastuseläimen kauppa ja luovutusta koskien olisi säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet.

42 § Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset

Neuvottelukunta ehdottaa sellaisten eläinryhmien myynnin kieltämistä, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

Myös eläinten myyntiä ilmoituksin tulisi rajata siten, että ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien tai löytöeläintalojen toimesta.

45 § Eläinkilpailun ja näyttelyn järjestäminen

Neuvottelukunnan mielestä pykälään on lisättävä, että kilpailu tai näyttely tulee keskeyttää, mikäli eläinten hyvinvoinnille koituvaa vaaraa ei saada poistettua. Hyvinvointi on eläimen psyykkisen ja fyysisen kokemuksen summa, joten etukäteen huomattavan araksi ja pelokkaaksi tiedettyä eläintä ei tule käyttää kilpailutoimintaan. Kilpailun aikana huomattavaa arkuutta ja pelokkuutta osoittaneen eläimen kilpailusuoritus tulee keskeyttää.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Jotta kilpailua voidaan valvoa, tieto kilpailusta pitää olla sillä maakunnalla, jonka alueella kilpailu järjestetään. Ilmoituksenvaraisuuden raja on ilmaistava laissa nykymuotoilua selkeämmin. Perusteluissa on rajattava, missä kisoissa eläinlääkärin läsnäoloa edellytetään. Kirjo kisojen vaativuudessa on iso.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Ilmoituksesta on käytävä ilmi järjestettävien kilpailujen ajankohdat, jotta niitä on mahdollista valvoa.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Kilpailueläinlääkärille on säädettävä jatkossakin velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Kilpailueläinlääkärin roolia ei saa laissa heikentää.

Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle. Kolmatta momenttia voisi selventää siten, että siitä käy selkeästi ilmi, että kilpailun järjestäjällä on ilmoitusvelvollisuus.

Kilpailueläinlääkärin ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla sen varmistaminen, että kilpailutapahtumassa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Eläinlääkärillä tulee olla valta keskeyttää ja/tai estää kilpailun järjestäminen ja eläinlääkärin on myös ennaltaehkäisevästi puututtava toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille. Eläinlääkärillä tulee esimerkiksi olla valta estää ontuvan eläimen kilpailuttaminen. Vastuuta ei saa jättää kilpailun järjestäjälle, jonka taloudelliset intressit voivat ajaa eläimen edun ylitse.

Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

Neuvottelukunnan mielestä sekä eläinnäyttelyitä että -kilpailuja on voitava valvoa ilman epäilyä eläinsuojelurikkomuksesta.

Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Mikäli eläviä kohde-eläimiä saa käyttää eläinkilpailuissa ja harjoituksissa, olisi tällaisten kohde-eläinten pidon oltava luvanvaraista, jotta eläinten elinolosuhteita ja esimerkiksi mahdollisia vahingoittumisia voidaan valvoa.

53 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus

Neuvottelukunnan mielestä toimijalta on vaadittava selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua.

Lupahakemuksessa (tai muulla tavoin) tulee ilmoittaa missä ja milloin sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt käyvät, jotta niitä on mahdollista valvoa.

54 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen

Toimijoilta tulisi lisäksi edellyttää eläinten hyvinvointia koskevaa omavalvontajärjestelmää.

Liite 2 toiminnan määrittely + 59 §

Liitteen eläinmäärät ylittävät reilusti normaalin harrastuksenomaisen eläinten pidon. Neuvottelukunnan mielestä rajoja tulisi laskea. Rajoja ei kuitenkaan kaikkien eläinlajien osalta voi rajata yksilömäärillä, sillä esimerkiksi yhdessä torakkaterraariossa tai sirkkalaatikossa voi olla satoja yksilöitä tavallisella harrastajallakin. Yksilöraja sopisi selkärangkaisille, selkärangattomien osalta taas voisi pohtia terraarioiden määrää.

Kohdassa 2. tulisi määrittää raja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutama kuukauteen.

Kohdan 1. kohdassa d) ja kohdan 2. kohdassa d) olisi määritettävä eläinten lukumäärä häkkien ja muiden pitopaikkojen lukumäärän sijaan. Muussa tapauksessa eläimiä voi pitää hyvin laajamittaisesti ilman ilmoitusvelvollisuutta pitopaikkojen kokoa kasvattamalla.

Liitteen olisi määrättävä yksiselitteisesti eläinten kokonaislukumäärästä. Esimerkiksi kohdan 1. kohdassa b) olisi selkeästi tuotava esiin, että raja koskee kyseessä olevien lajien yksilöiden yhteen laskettua määrää. Itse kasvatettu pentue olisi määriteltävä tarkemmin (tarkoitetaanko sillä esimerkiksi sijoituseläimillä teetettyjä pentueita).

63 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Kiitokset, että eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin.

72 § Maakunta

Ensimmäisen momentin muotoilua on syytä tarkentaa, sillä tarkoitus ei liene valvoa valvontaa, vaan ohjata ja suunnitella valvontaa sekä valvoa hyvinvointimääräysten noudattamista maakunnan alueella.

Pykälässä tulisi selkeämmin määrätä käytännössä valvontaa tekevien henkilöiden pätevydestä. Pätevyysvaatimuksena tulisi olla eläinlääkäri aina, kun valvonnassa on tarkoitus mitata eläimen hyvinvointia. Mahdollinen vaihtoehto voisi myös olla Ruotsin mallin mukainen toteutus tilanteissa, jotka edellyttävät eläinlääkärin paikallaoloa silloin, kun pitää arvioida, miten tietty olosuhde on vaikuttanut eläimen hyvinvointiin (esimerkiksi lantapanssarin aiheuttaman kivun arviointi). Tärkeää on myös, että nykyisen valvontaan erikoistuneiden eläinsuojeluviranomaisten järjestelmän on mahdollista toimia jatkossakin.

Eläinlääkäriä tarvitaan aina, kun kyse on epäilyyn perustuvista tarkastuksista. Tällöin eläinlääkärin asiantuntemus on tärkeää paitsi eläimen terveyden ja hyvinvoinnin arvioimiseksi, myös sen vuoksi, että mahdollisessa tulevassa oikeusprosessissa eläimiä laiminlyöneet henkilöt saadaan todennäköisemmin edesvastuuseen. Virkaeläinlääkärin oikeudessa antamiin lausumiin liittyy ns. luotettavuusolettama, joten langettavaan tuomioon ei eläimen hyvinvoinnin arvioinnissa pääsääntöisesti tarvita muuta näyttöä kuin eläinlääkärin oikeudessa kertomat havainnot. Muun henkilön kuin virkaeläinlääkärin eläimen hyvinvoinnista antamia lausumia ei eläinsuojeluasiassa välttämättä katsota automaattisesti luotettavaksi näytöksi. Tuomarin ns. vapaassa näytön harkinnassa virkaeläinlääkärin lausunnolla eläimen hyvinvoinnista on huomattavasti painavampi näyttöarvo kuin muiden ammattikuntien edustajien huomioilla. Siten eläinlääkärin lausunnon puuttuessa langettavan tuomion saaminen edellyttää merkittävästi enemmän samansuuntaista näyttöä useammalta eri henkilöltä.

Eläinsuojeluvalvonnan päätösvastuun tulee aina olla maakunnassa eläinlääkärillä. Eläinlääkärillä voi olla valtuudet delegoida joitain tehtäviä, kuten rakenteita mittaavaa valvontaa, myös muun pätevyysomaa henkilöille. Mahdollisuus avustajan ja asiantuntijan käyttöön parantaa valvonnan joustavuutta.

Kiitokset siitä, että maakunnan on järjestettävä eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

75 § Valvonnan yleiset periaatteet

Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös esim. riittävä määrä valvontaviranomaisia.

81 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Neuvottelukunta pitää hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.

96 § Kiireellisen hoidon hankkiminen

Neuvottelukunta esittää lisättäväksi, että kiireellisiin toimiin voidaan ryhtyä myös kuulematta eläimen omistajaa tai pitäjää.

97 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen

Neuvottelukunta esittää lisättäväksi, että toimenpiteisiin täytyy voida ryhtyä myös ilman edellytystä, että eläimen hyvinvoinnille aiheutetaan vaaraa. Mikäli eläimen omistaja tai haltija rikkoo eläinten hyvinvointilakia eikä noudata hänelle jo annettua määräystä, viranomaisen tulee voida ryhtyä tämän pykälän mukaisiin toimenpiteisiin, mikäli se on eläimen edun mukaista.

Toimenpiteeseen täytyy voida ryhtyä myös sellaisessa tilanteessa, kun henkilö ei ole noudattanut eläintenpitokieltoa.

111§ Luvan ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Kuten 53 §:ssä määrätään sirkuksen kohdalla selvitettäväksi, mihin ohjelmanumeroihin eläimet osallistuvat ja mitä taitoja eläimet esittävät, vastaava tieto tulisi lisätä tähän pykälään tallettavaksi tiedoksi.

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Tämä tieto tulisi tallettaa.

115 § Eläintenpitokielto

Pykälään tulee neuvottelukunnan mielestä kirjata toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan tiedonkulku eläintenpitokielloista kaikille asiaankuuluville viranomaisille (myös muut kuin eläinsuojeluviranomaiset) siten, että viranomaisen mennessä syystä tai toisesta kotikäynnille on hänellä tieto mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

Muut kommentit

Neuvottelukunta toivoo, että seura- ja harrastuseläinten, vähintään koirien ja kissojen, tunnistusmerkintä ja rekisteröinti säädetään lailla pakolliseksi.

Neuvottelukunnan mielestä laissa tulee säätää eläinasiainvaltuutetun viran perustamisesta toimistohenkilökuntineen.

Helsingissä 28.2.2018

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan puolesta

Mika Leppinen, puheenjohtaja

Laura Hänninen, varapuheenjohtaja